Schakels

DE NED. ANTILLEN VAN MAAND TOT MAAND

UITGAVE VAN HET KABINET VAN DE VICE-MINISTER PRESIDENT - PLEIN 1 - 'S-GRAVENHAGE

JAARGANG 1960 - NA 31

INHOUD

H. L. Braam Ten Geleide

Henk Dennert Oktober 1959

November 1959

December 1959

Januari 1960

Februari 1960

Maart 1960

Foto omslag: *Willemstad (Curaçao) schipbrug tussen de wijken Punda en Otrobanda.*

Ten geleide

Het is verheugend te mogen constateren, hoe gedurende de laatste tijd de belangstelling voor de Nederlandse Antillen in Nederland groeiende is. Meer en meer wint in kringen van de Nederlandse bevolking de gedachte veld, dat het een gebiedende eis des tijds is, dat men meer gaat weten over het wel en wee van de overzeese Rijkspartners. De Koninkrijksgedachte zal daarmede slechts gebaat zijn.

Belangrijk is in dit opzicht het werk dat verricht werd door de Redactie van „Schakels". Dit nummer, dat een verzameling bevat van de diverse „gesproken" brieven uit de Nederlandse Antillen van Henk Dennert, is het beste bewijs van het goed en nuttig streven van voormelde redactie.

Het is dan ook mijn innige wens dat dit nummer wederom de zoveelste schakel zal mogen vormen tussen de lezer daarvan en de Nederlandse Antillen.

H. L. BRAAM
Hoofd van de Regeringsvoorlichtingsdienst der Nederlandse Antillen.

Gesproken brief uit de Nederlandse Antillen oktober 1959

Dat men het in de Nederlandse Antillen ernstig meent met de ontwikkeling van de welvaartsplannen zal U wel blijken uit de activiteiten, die de afgelopen twee maanden op enkele van onze eilanden in het Caraïbisch gebied hebben plaats gehad.

De schijnwerper was daarbij het meest gericht op het stille, mooie Bonaire, een van de drie Benedenwindse eilanden in de Nederlandse Antillen. Het Bestuurscollege van dit 5600 inwoners tellende, vrijwel industrieloze eiland heeft besloten op krachtige wijze de plannen tot bevordering van de welvaart op Bonaire aan te pakken. Het eerste projekt dat daarbij ter hand werd genomen was het zgn. „Aruba"-plan. De plantages op Bonaire dragen veelal de namen van andere landen en eilanden, zoals bijv.: Bolivia, Guatemala en Salvador. Van deze plantages is „Aruba" wel een van de oudste met een oppervlakte van 175 hectare.

Nu is door de Staten van de Nederlandse Antillen uit het Welvaartsfonds twee ton Antilliaans uitgetrokken om op deze oude plantage een proefboerderij op te zetten. Onder leiding van een landbouwkundig ingenieur zullen op deze boerderij proeven worden genomen op het gebied van landbouw en veeteelt, teneinde de kleine landbouwers en plantagehouders bij te staan en te stimuleren. Uiteraard zijn de resultaten van deze proeven ook van belang voor de eilanden Aruba, Curaçao en die van de Bovenwinden.

Als bedrijfsvorm op de plantage wil de leidinggevende ingenieur een geleidelijk gemechaniseerd gemengd bedrijf opbouwen, dat zelf voedselgewassen produceert en deze conserveert voor de droge tijd met daarnaast verbouw van droogte-resistente cash-crops voor industriële verwerking, zoals ananas, alöe, groente, vruchten enz. De resultaten van deze landbouw- en veeteelt ontwikkeling zullen de inwoners van Bonaire in staat stellen om hun producten niet alleen misschien te exporteren, maar ook te verkopen aan het tweede projekt dat waarschijnlijk spoedig zal worden verwezenlijkt en wel dat van het luxueuze, hypermoderne hotel.

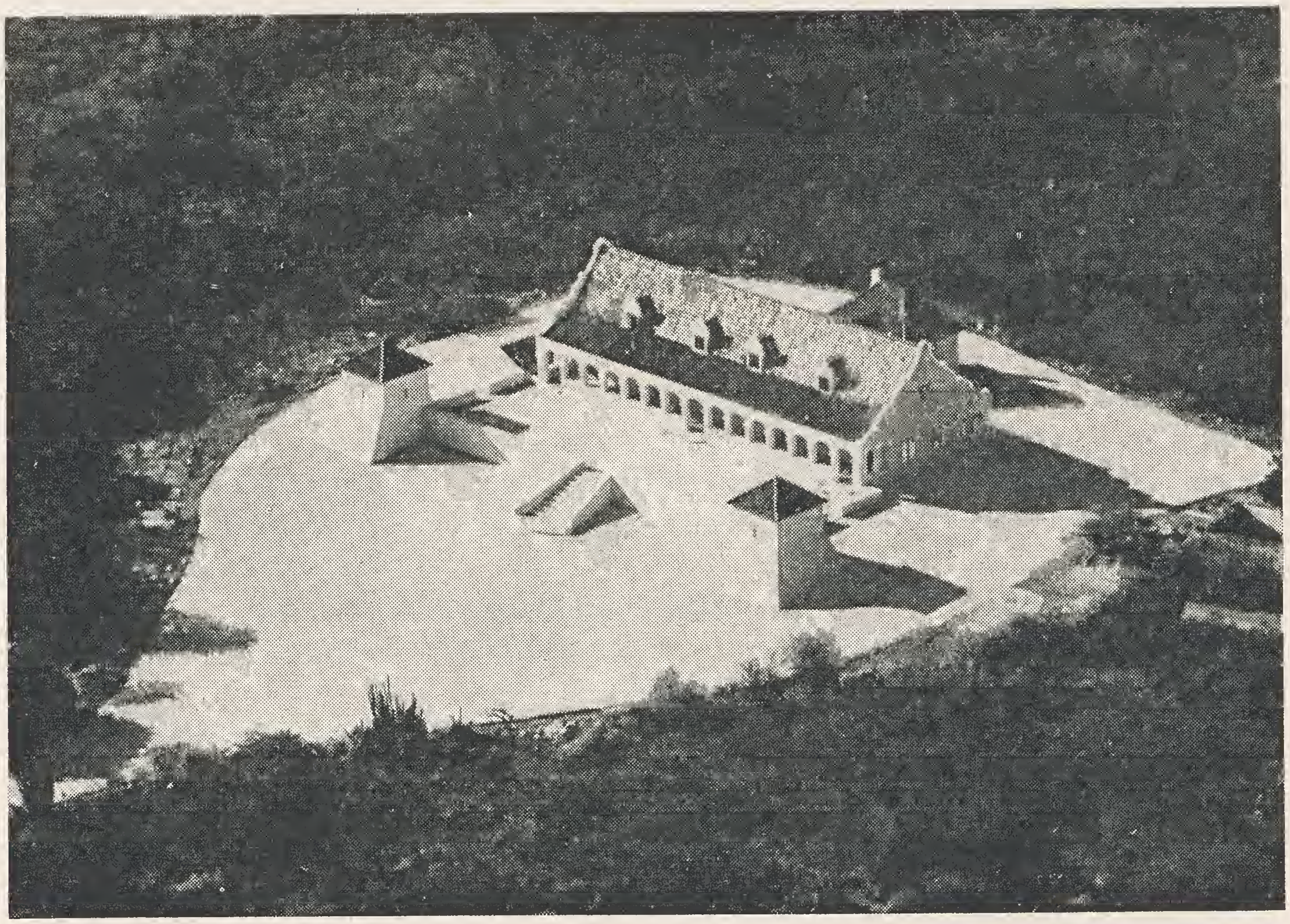
Ook op Aruba is men druk bezig met het organiseren, en wel voor de internationale viswedstrijden die daar volgende maand plaats zullen vinden. Want Aruba bezit twee prachtige media om door middel van de visserij de aandacht op zich te vestigen; dat zijn de kilometerslange witte stranden waarop de lichtblauw-groene zee in schuimvlokken doodloopt en de grote, natuurlijke visreservoirs langs zijn kusten. De sport die langs de kusten van Amerika en om de eilanden van de Caraïbische Zee het meest wordt beoefend momenteel is de onderwatervisserij en

de sleepvisserij. De Amerikaanse toerist trekt er niet meer op uit alleen met een fototoestel, maar tegenwoordig ook met een groot jacht, zuurstofflessen en visgeweren. Deze soort toerist trekt naar de visrijke gebieden, waarbij hij natuurlijk ervan verzekerd moet zijn dat hij in een modern, fris hotel kan overnachten. Aruba nu voldoet aan beide vereisten. Daarom zal er van 12 tot 15 november 1959 door ploegen uit een tiental landen worden deelgenomen aan de sleep- en speerviswedstrijden, die door een speciale commissie op dat eiland worden georganiseerd. Deze wedstrijden zijn langzamerhand een traditie geworden. Ieder jaar wordt op een ander eiland van de Nederlandse Antillen een dergelijk toernooi gehouden.

Ook in de lucht was het de afgelopen maanden niet stil. Daar zag men steeds in de cockpit van de machines die opstegen de glunderende gezichten van jongens tussen 14 en 18 jaar, gekleed in de khaki-uniform en blauwe képi. Dat zijn de cadetten van de Jeugd Luchtvaart Brigade op Curaçao. De J.L.B., zoals deze brigade in de wandeling wordt genoemd, is de benjamin van de jeugdverenigingen op Curaçao. Nauwelijks een paar maanden oud telt hij al 50 leden.

De bedoeling van de J.L.B. is om de jeugd in nauwer contact te brengen met het vliegwezen en zijn luchtvaartkennis te ontwikkelen. Teneinde dit doel zo goed mogelijk te verwezenlijken is een programma opgesteld van lessen, zoals vliegtuigherkenning, aerodynamica, air traffic control, vliegtuigbouw, motoren, instrumenten, vorming en exercitie. Iedere cursus duurt drie jaar. Na deze drie jaren wordt aan de maatschappij een aantal jongens afgeleverd die stuk voor stuk in aanmerking komen om een verdere vliegopleiding te krijgen. Deze jongens voldoen ook aan de tweede doelstelling van de J.L.B. en wel de ontwikkeling van de discipline en de teamgeest. Vliegen is tijdens de opleiding geen hoofdzaak, hoewel de jongens uiteraard wel in de gelegenheid worden gesteld om mee te vliegen met de verschillende luchtvaartmaatschappijen. En wanneer zij hoog daarboven in de lucht zijn zullen zij ook de schoonheid van hun eiland Curaçao kunnen waarderen, het platteland, de heuvels en de oude landhuizen. En spoedig zullen zij deze landhuizen in gerestaureerde staat kunnen bewonderen, dank zij het werk van de stichting Monumentenzorg.

Deze stichting heeft op zich genomen de oude monumenten zoals landhuizen, forten en oude grafstenen in hun oude staat terug te brengen en daarmee dit belangrijke cultuurbezit toe te voegen aan de toeristische bezienswaardigheden van het eiland. Voordat de stichting dit doel in de praktijk is begonnen te verwezenlijken heeft zij een studie-rapport doen opstellen door de Nederlandse deskundige op dit gebied Professor Ozinga. Deze hoogleraar in Utrecht heeft tezamen met zijn assistent een minutieuze studie gemaakt van het architectonische Curaçao van vroeger. Deze studie zal in boekvorm worden uitgegeven. Vervolgens is de stichting overgegaan tot de restauratie van het landhuis Brievengat en het oude Fort Nassau. Beide zijn een geweldig succes geworden. Maar deze restauratie kost handenvol geld. Teneinde de gemeenschap in staat te stellen mee te werken aan dit prachtige streven en teneinde zelf daadwerkelijke steun te geven bij dit projekt heeft de Regering van de Nederlandse Antillen een serie postzegels doen uitgeven, waarvan de opslag ten goede komt van het restauratiewerk van de stichting. De prijs voor

Het gerestaureerde landhuis Brievengat op Curaçao

een serie, bestaande uit vijf waarden, bedraagt 1 Antilliaanse gulden. Op iedere postzegel staat een landhuis afgebeeld.

Dat Monumentenzorg de zorg voor de oude monumenten werkelijk op zich heeft genomen en daarbij goed in de gaten houdt waar hulp dringend nodig is, blijkt o.a. ook uit de oude Joodse grafstenen, die gerestaureerd zijn geworden en nog zullen worden. Deze wereldunieke stenen liggen op het kerkhof Bleinheim onder de rook van de olieraffinaderijen, waarbij zon en wind meedogenloos de nu 300 jaren oude stenen teisteren. Deze grafstenen zijn uniek om hun prachtige afbeeldingen en reliefs. Van de ongeveer 2500 stenen zijn er een twintigtal die van zulk een kunstzinnigheid spreken, dat zij de moeite waard zijn gerestaureerd te worden. Deze restauratie is een herschepping als het ware.

Ik heb de van geboorte Russische op Curaçao woonachtige architect Alexeenko daarbij aan het werk gezien en het was bewonderenswaardig. Détails die geheel weggevallen waren moesten, na een diepgaande studie, wederom toegevoegd worden. Materiaal moest worden uitgekozen, dat langer weerstand zal moeten gaan bieden, dan het vroeger gebruikte. Kortgeleden zijn drie van de twintig stenen, die zullen worden gerestaureerd, voor het publiek tentoongesteld. Men was vol bewondering voor dit prachtige werk. Hiermede zag men weer eens welk een waardevolle

kunstschatten overal op het eiland liggen, die men dagelijks ongemerkt voorbijgaat. Want behalve, dat deze grafstenen kunstschatten zijn, zijn zij ook bronnen van een roemrijk verleden. Hier liggen de voorgangers van nu nog op Curaçao woonachtige families. Deze voorgangers onderhielden reeds in de 17e eeuw een levendige correspondentie met Amsterdam. Zij bestelden de grafstenen bij Hollandse kunstenaars en het marmer uit Italië. Deze stenen berichten ons, dat op Curaçao een halfzuster, Ribca genaamd, van de grote filosoof Spinoza begraven ligt. Zij getuigen van een hechte band, die al driehonderd jaar geleden met Holland heeft bestaan. Deze band zal ook de Nederlandse journalisten opgevallen zijn, die na een lang bezoek aan Suriname op uitnodiging van de Nederlands-Antilliaanse Regering enkele dagen op Curaçao vertoefden. Deze Nederlandse journalisten hebben gedurende hun kort verblijf op Curaçao de gelegenheid gehad met personen uit verschillende lagen van de Antilliaanse samenleving van gedachten te wisselen.

Ook op het gebied van het toneel en de muziek nemen de activiteiten toe. Tijdens de bekendmaking o.a. van de prijzen voor de literatuurprijsvraag uitgeschreven door het Cultureel Centrum Curaçao, is gebleken, dat het aantal inzendingen groter was dan enkele jaren geleden. En ook de stof en de inhoud van het materiaal waren vaardiger behandeld. Op het gebied van het toneel heeft Aruba een opbloei gekend, die veel belofte voor de toekomst inhoudt. Daar zijn niet minder dan drie stukken in première gebracht. Het orkest „The Masterplayers of Lugano" uit Zwitserland, heeft de Arubanen in vervoering gebracht evenals het optreden van de Nederlandse pianist Theo Bruins. Op het gebied van het cabaret en de variété begint zich nu duidelijk een vorm af te tekenen die Antilliaans kan worden genoemd.

En in deze vermaakkunst is nog steeds Rudy Plaate top-hit-drager No. 1 met zijn wals „Felicidad". Deze jonge Antilliaanse musicus en tennisleraar beweegt zich met een gemak door de internationale muziekwereld, dat meer ervaren musici er verlegen onder zouden worden. Een Nederlandse firma heeft met de plaat van Rudy Plaate een groot succes geboekt. Er zijn er al meer dan 4000 van verkocht en het is niet uitgesloten, dat het rijke afzetgebied van Venezuela ook voor deze jonge Antilliaanse componist open zal komen te liggen.

21.10.'59

November 1959

De Sinterklaastijd nadert ook op onze eilanden in de Nederlandse Antillen en ik geloof, dat een van de vurigste wensen van iedere automobilist op Curaçao wel is, dat hij op 5 december niet *in* zijn schoen maar *over* de Sint Annabaai een vaste brug zal vinden, zodat hij niet meer hoeft te wachten voor de opengedraaide pontonbrug.

Want zoals U weet worden de twee stadsgedeelten van Willemstad, de Punda en Otrobanda verbonden door een pontonbrug, die zeer geregeld opendraait om de schepen in of uit te laten. Ik zei al zeer geregeld, want er is een druk scheepsverkeer voor de haven van Curaçao, dus het komt erg vaak voor, dat de automobilist lange tijd moet wachten om aan de overkant te komen. Maar nu heeft onlangs Ir Statius van Eps hun moed gegeven, dat zij op een 5 december op zullen staan en toch die vaste brug voor zich zullen zien. Het zal nog niet dit jaar zijn, maar in de nabije toekomst.

Dan zal deze vaste brug niet langer een gemak zijn, maar een noodzakelijkheid. Momenteel rijden er per dag over de Koningin Emmabrug, de pontonbrug dus, 10 276 auto's en jaarlijks neemt dit aantal toe.

Talrijke plannen zijn er ontworpen door deskundigen voor vaste bruggen, hangende bruggen, tunnels onder de Sint Annabaai om niet te spreken van de 10.276 plannen in het brein van de wachtende automobilisten.

Maar nu schijnt de brug dan toch te komen. Eerdergenoemde Ir Statius van Eps onthulde in een lezing voor de Curaçaose Vereniging voor de Handel over het Nut van een Vaste Brug voor de Handel, dat de brug 234 meter lang zal worden en 47 meter boven de waterspiegel komt te liggen. Hij zal lopen vanaf Fleur de Marie, een wijk op Punda, dicht bij het Fort Nassau tot aan de olietanks bij Motet, het havengedeelte op Otrobanda. De op- en afritten van de brug eindigen in het centrum van de stad in grote parkeerplaatsen waar een paar honderd auto's kunnen parkeren. Het uiteindelijke stadsstramien van Willemstad zal na de bouw van de brug er als volgt uitzien: een grote vierbanige ringweg om het Schottegat, waar het verkeer van de diverse wijken op uit zal komen om zich dan via deze ringweg naar het centrum te begeven. En diegenen die aan het duimelen zijn geslagen van hij-komt hij-komt-niet schijnen steeds bij de woorden hij-komt te stoppen. Want men ziet overal dat er bij de bouw van nieuwe wijken en het aanleggen van nieuwe wegen, rotonden en parkeerplaatsen in Willemstad rekening wordt gehouden met de mogelijkheid van de nieuwe, vaste brug.

En als dan deze mooie brug zal worden geopend dan zal dat gebeuren met muziek en vlaggen, Nederlandse en Antilliaanse vlaggen. Dan zal de Antilliaanse vlag al weer stevig ingeburgerd zijn. Want de Nederlandse Antillen krijgen een eigen

De Heerenstraat, de voornaamste winkelstraat van Willemstad

vlag. De Antilliaanse Regering heeft nauw overleg hierover gepleegd met de Regering van het Koninkrijk, waarbij ook de Hoge Raad van Adel over deze aangelegenheid advies heeft uitgebracht. De vlag is rechthoekig en bestaat uit een wit veld, waarop in het midden van de lengte verticaal een rode baan is aangebracht en in het midden van de hoogte horizontaal over de rode baan heen loopt een blauwe baan. De breedte van de banen bedraagt een derde van de totale hoogte van de vlag. In het midden van de blauwe baan zijn zes witte vijfpuntige sterren aangebracht, die ten opzichte van elkaar in een ovaalvormige baan liggen, dus waar de horizontale blauwe baan de verticale rode baan kruist. Deze Antilliaanse vlag zal moeten dienen als symbool zowel voor de eenheid van de zes eilanden van de Nederlandse Antillen als voor de zelfstandige positie, die de Nederlandse Antillen binnen het kader van het Statuut innemen. Het is misschien ook interessant te vertellen, dat het in de bedoeling van de Regering ligt om op 15 december 1959, de dag waarop het feit herdacht wordt dat het Statuut 5 jaar geleden door H.M. de Koningin plechtig werd bevestigd, een serie bijzondere postzegels uit te geven, waarop deze Antilliaanse vlag dan als plaatbeeld zal worden gebezigd.

Inmiddels is ook het toeristenseizoen weer begonnen voor de Nederlandse Antillen. Daaraan zijn maanden van drukke werkzaamheden en spanningen voorafgegaan. Voorraden moesten worden aangelegd, orders moesten in het buitenland worden geplaatst voor de wereldberoemde leus: „goedkope likeuren, dranken, parfums, fototoestellen en horloges van Curaçao." Om mee te kunnen doen in de toeristenwedloop moesten de grote zaken voor het aanbreken van het nieuwe seizoen, voorzover zij dat nog niet hadden, luchtkoeling aanbrengen en het interieur moderniseren. Vorig jaar brachten tientallen luxe toeristenschepen een 26.000-tal toeristen naar Curaçao. Dit jaar zullen 90 schepen, 50 % meer dan vorig jaar, een nog groter aantal vacantiegangers naar ons eiland brengen. Ook op Aruba zal het dit jaar drukker worden. De bouw van het nieuwe, superluxe hotel aan het witte strand van Palm Beach is zeer zeker de oorzaak daarvan. Want na de inkopen uit een dit jaar nog ruimere sortering in de winkelzaken van Oranjestad en San Nicolas kunnen de toeristen tussen de middag in de luchtgekoelde eetzalen van het hotel lunchen om daarna te zwemmen in het helder groenblauwe water van de Caraïbische Zee. Mede door de aanleg van een nieuw bunkerstation in de haven van Oranjestad zal het aantal toeristenschepen, dat Aruba zal bezoeken, ongetwijfeld verdubbelen.

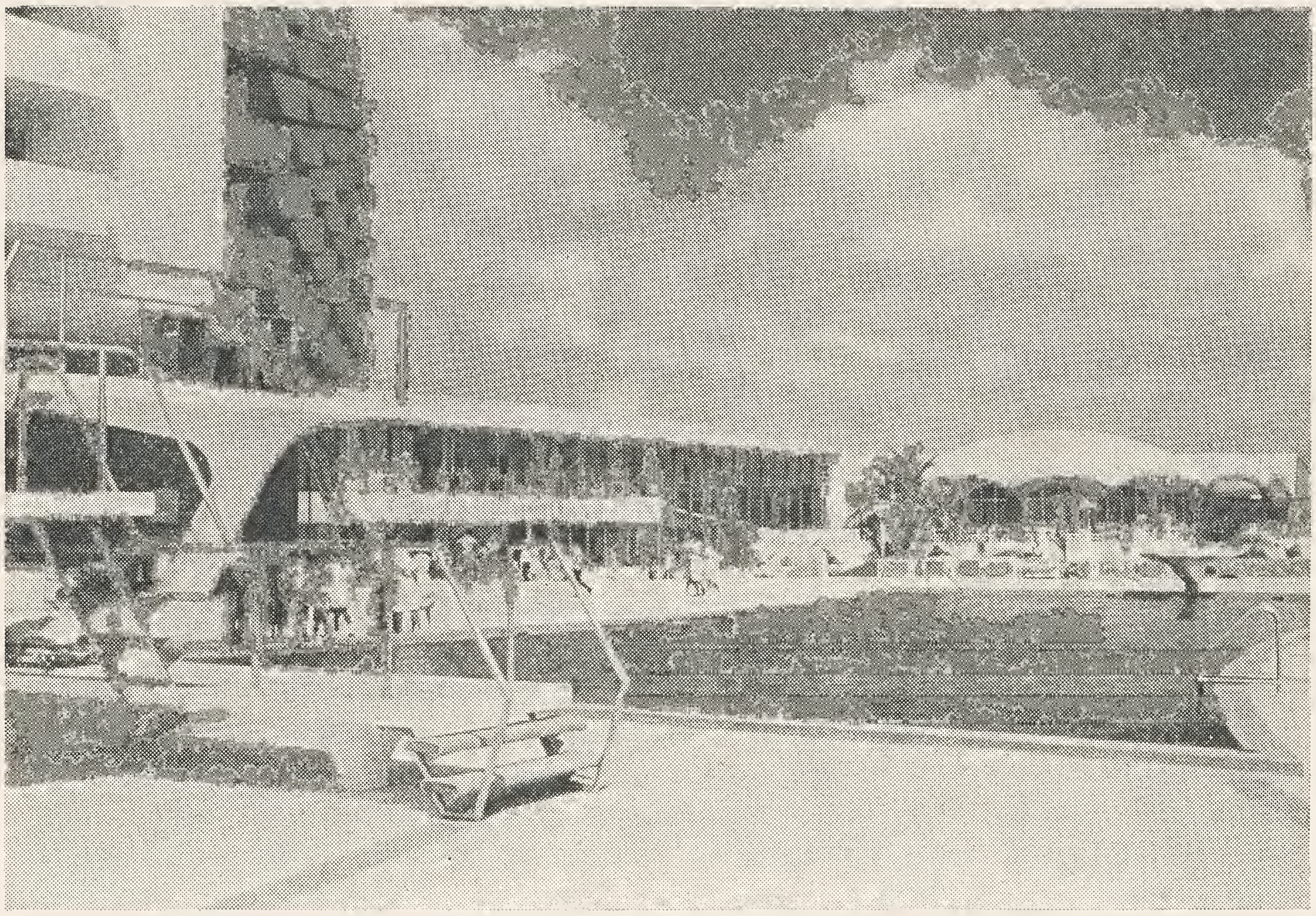
Op Curaçao ziet men, dat inplaats van uitsluitend de nadruk te leggen op de tweede helft van de leuze: Curaçao eye spot buy spot – dus Curaçao kijkplaats koopplaats – men de mogelijkheden van Curaçao eye spot: de historische achtergronden van dit eiland, meer en meer gaat uitbreiden. De bouw van het moderne hotel in het 17e eeuwse Waterfort met zijn hoge, dikke vestingmuren, welk hotel geheel in de stijl van het fort is gebouwd met bogen en kantelen, was een eerste stap in die richting. Ter oriëntatie van U, die nog niet in de gelegenheid bent geweest onze gast in Willemstad te zijn, moet ik nog even vertellen, dat U zich onze hoofdstad als een oude vestingstad moet indenken met aan beide zijden van de haveningang dikke vestingmuren en verder de haven binnen aan beide kanten 18e eeuwse gebouwen met trap- en krulgevels.

Verder over het eiland verspreid vindt U langs de verschillende baaien als verdediging tegen invallen van piraten en vroegere vijandige naties kleine forten op hoge heuvels gelegen. Dan zijn er de 17e en 18e eeuwse landhuizen, eveneens uniek in hun bouwstijl. Als nieuwe attractie kunnen de toeristen dit jaar het onlangs tot restaurant verbouwde Fort Nassau uit 1796 bezoeken. Dit fort ligt op een hoge heuvel die over de haveningang uitziet en van waaruit nu het sein wordt gegeven aan schepen die voor de kust liggen wanneer zij binnen kunnen varen. Het fort is bij de restauratie in zijn oude stijl gelaten, alleen de vroegere soldaten- en officiersverblijven zijn verbouwd tot een „Delfts Blauwe Kamer" en een echte ouderwetse Hollandse boereneetkamer. In de „Delfts Blauwe Kamer" is een open schouw gebouwd, terwijl op tegels een reproductie van Rembrandt's „Nachtwacht" de muren versierd. Wanneer men 's avonds op de terrassen – de vroegere kantelen – van dit fort zit, ziet men in de richting van het Zuiden uit over de verlichte stad en de haveningang. In de richting van het Noorden strekt aan de voet van de heuvel, aan de overkant van het Schottegat, een sprookjeswereld zich uit van duizenden gloeilampjes van de installaties van de olieraffinaderij.

Ook de oude uit 1769 daterende kerk van de Verenigde Protestantse Gemeente in het Fort Amsterdam heeft zich voorbereid op de komst van de toeristen. Deze zullen nu op ieder uur van de dag ,wanneer zij de kerk bezoeken, omringd zijn door orgelmuziek. Dit is mogelijk geworden door een speciaal geluidssysteem. In de toekomst zal er ook een klein museum worden ingericht van oude documenten, terwijl een speciale belichting het interieur voortdurend in daglicht zal zetten. Deze oude kerk, met zijn statietrap, die zowel aan de linker- als aan de rechterzijde toegang geeft tot het gebouw heeft de belangstelling van de toerist om zijn 18e eeuwse stijl. In deze kerk heeft Peter Stuyvesant, indertijd gouverneur van Nieuw-Amsterdam (het tegenwoordige New-York) en van Curaçao, de diensten bijgewoond. U zoudt het Fort Amsterdam met zijn regeringsgebouwen, het oude kerkje, het paleis van de gouverneur en zijn plein kunnen vergelijken met Uw Binnenhof. Ook dit Fort Amsterdam wordt omringd door vestingmuren met kantelen, kanonnen en al. Het is een unicum in het Caraïbische gebied.

Nu deze aanwinsten met hun historische achtergrond voor de toerist te bezichtigen zijn, verlaten de toeristenschepen niet meer zoals vroeger *'s middags* maar pas *'s avonds* laat Curaçao, zodat de toeristen in de gelegenheid worden gesteld behalve inkopen te doen nu ook iets meer van het oude Curaçao en van zijn huidige bevolking te weten te komen.

Behalve deze tienduizenden dagjestoeristen hebben de afgelopen maand ook andere bezoekers ons eiland aangedaan, bezoekers die de Antillen economisch zijn komen bekijken en weer andere die materiaal zijn komen verzamelen om onze eilanden meer bekend te maken. Daar was in de eerste plaats de heer Elliot Liman, een Amerikaan die zo verrukt was over zijn verblijf op Aruba, dat hij een tweede bezoek heeft gebracht met het goede nieuws, dat hij het heeft gedaan gekregen om verschillende grote toeristenschepen in hun vaarschema Aruba te doen opnemen. Het nieuwe hotel noemde hij het Mecca van de Toerist in de Caribbean. Begin oktober 1959 kregen Aruba en Curaçao bezoek van de Belgische senator Maurice

Het nieuwe hotel met zwembad op Aruba. FOTO-ARCHIEF: KON. INST. V. D. TROPEN

FOTO: PATER LEEUWENBERG

Brasseur, die op uitnodiging van de Antilliaanse Regering een bezoek bracht aan beide eilanden. De heer Brasseur had in opdracht van de Belgische Regering een studie-bezoek gebracht aan Venezuela en Mexico om na te gaan welke mogelijkheden er bestonden voor gemengde bedrijven. Eind oktober bezocht de Nederlandse journalist en schrijver Anthonie van Kampen de Antillen om materiaal te verzamelen voor een speciale uitzending van de Nederlandse televisie over Suriname en de Nederlandse Antillen ter herdenking van het vijfjarig bestaan van het Statuut op Koninkrijksdag, dus op 15 december 1959.
In het kader van dit lustrum werd op 31 oktober in Suriname een Statuuttentoonstelling geopend, waarin ook de Nederlandse Antillen hebben deelgenomen. Door middel van foto's, statistieken en maquettes werd getracht in beeld te brengen de Nederlandse Antillen in hun autonoom bestaan.

17.11.'59

December 1959

Voor de geschiedenis van de luchtvaartbetrekkingen tussen Nederland en de Nederlandse Antillen, is 22 december 1934 een belangrijke datum. Op die dag had de „Snip" van Nederlands grootste luchtvaartmaatschappij de sprong over de Atlantische Oceaan naar het Caraïbisch gebied gemaakt en een brug geslagen, die van jaar tot jaar sterkere pijlers heeft gekregen. De Antillen hebben gemeend, die dag niet onopgemerkt voorbij te mogen laten gaan. Door de posterijen zijn daarom frankeerzegels van vier waarden uitgegeven, waarop dit gebeuren en zijn betekenis voor onze gebieden tot uitdrukking wordt gebracht.

Over postzegels gesproken, de filatelisten hebben deze maanden niet te klagen gehad aan belangstelling voor hun verzamelingen. Zowel Aruba als Curaçao hebben bij de verschillende gebeurtenissen speciale postzegels doen uitgeven. Denkt U maar aan de „Monumentenzorg"-zegels; het hotel op Aruba; de nieuwe waterdistelleerderijen op Aruba, eerdergenoemde „Snip"-zegels, en heel binnenkort ook de speciale zegels op Koninkrijksdag. Op deze zegels staat trots de Nederlands-Antilliaanse vlag afgebeeld. Want zoals U misschien al in de plaatselijke bladen heeft kunnen lezen, hebben de Nederlandse Antillen hun eigen vlag. De Staten van de Nederlandse Antillen hebben op 17 november een ontwerp-landsverordening tot instelling van een Antilliaanse vlag goedgekeurd.

Deze nieuwe vlag ziet er als volgt uit: een wit veld, waarover verticaal op een derde van het witte veld een rode baan loopt; over deze rode baan heen loopt een blauwe baan. Op het kruispunt van de blauwe en de rode baan zijn zes witte, vijfpuntige stellen aangebracht, die de zes eilanden van de Nederlandse Antillen symboliseren. Deze vlag, die op Koninkrijksdag voor het eerst naast de Nederlandse vlag bij het Autonomiemonument woei is op speciale postzegels de wereld ingestuurd. Daarmee is als het ware aan een ieder bekend gemaakt hoe de Nederlandse Antillen de autonomie op prijs stellen.

En gedurende de maand november heeft men kunnen merken dat Koninkrijksdag dit jaar op 15 december een bijzondere dag zal zijn. Er waren niet alleen plannen voor de nieuwe vlag, de Statuutzegels, de Statuut-eerste-dag-van-uitgifte-enveloppen, Statuutwedstrijden en Statuutbekers, maar ook Statuutopstellen voor de schooljeugd. Door middel van lezingen en geschriften werd de jeugd in kennis gebracht met de betekenis van het Statuut voor de Nederlandse Antillen en voor ons gehele Koninkrijk. Deze scholieren werden in de gelegenheid gesteld een opstel te schrijven over het Statuut. De prijzen voor de tien beste opstellen zijn bijzonder aantrekkelijk, want de winnaars gaan over en weer voor een paar dagen per vliegtuig naar Aruba

en Curaçao. Men was dus al in november hard bezig met de voorbereidingen voor de viering van het eerste lustrum van het Statuut.

Behalve dat in 1934 de „Snip" de verbinding door een grote sprong tot stand had gebracht tussen Nederland en de Nederlandse Antillen besloten in 1934 ook enkele andere personen om te komen tot de oprichting van een vereniging waarin zeer bedachtzame sprongen worden gemaakt, en wel een schaakvereniging. In dat jaar werd de schaakvereniging „Curaçao" opgericht, dus ook precies 25 jaar geleden. De Antilliaanse schaakwereld is dank zij deze oprichting vier andere verenigingen rijk geworden, met een totaal van plus minus 200 aan ingeschreven leden. De schaakvereniging Curaçao was er trots op, dat juist in de feestmaand de voorbereidingen zijn begonnen voor de organisatie van het Candidatentoernooi dat in 1962 op Curaçao wordt gehouden. Ik vertelde al, dat schakers bedachtzame sprongen maken, en met deze karaktertrek hun eigen, zijn zij nu al begonnen met het toernooi dat in 1962 zal plaatsvinden. Zij zijn zich er degelijk van bewust, dat zij een schaakunicum mogen organiseren. Want het is voor het eerst in de schaakgeschiedenis dat het Candidatentoernooi – waarbij 's werelds beste acht schakers twee maanden lang tegen elkaar uitkomen om te zien wie tegen de wereldtiteldrager mag kampen

Dr. A. Plesmanluchthaven op Curaçao

– op het Amerikaanse halfrond samenkomen, en die première voor Noord- en Zuid-Amerika vind plaats op Curaçao.

En het lijkt wel of zo langzamerhand de organisatiekunst een typisch Antilliaanse karaktertrek gaat worden. Ik noemde U in mijn vorige brieven al de millioen-hotels op Aruba, Bonaire, Curaçao en Sint Maarten. Nu zal een tweede, groter hotel op Sint Maarten worden gebouwd door een Canadese groep. De kosten worden geschat op 3 millioen Antilliaanse guldens, dus 6 millioen Nederlandse guldens.

Onwillekeurig zult U zich afvragen van welke overwegingen de ondernemers tot de bouw van zo'n groot hotel uitgaan. En in hun brochure schrijven de ondernemers precies waarom zij denken op een bepaalde plek in deze hele grote wereld geld te zullen maken. De bouwers van het nieuwe hotel op Sint Maarten noemen de Caraïbische stranden de „Riviera van de Western World". Het klimaat is er gedurende het hele jaar heerlijk warm; daarbij komt men in een nieuw gebied, een gebied waarin de mensen, hun zeden en gewoonten verschillend genoeg zijn om attractief te zijn voor de toerist. Heel belangrijk is het feit, dat dit nieuwe gebied niet al te ver ligt van Noord-Amerika. Andere voordelen van Sint Maarten zijn o.a. het feit, dat de bevolking goed Engels spreekt en dit zelfs als dagelijkse omgangstaal heeft, dan zijn er de gemakkelijke toelatingsvergunningen en vooral de gastvrijheid van de bewoners.

U zult wel gemerkt hebben, dat ik steeds weer terugkom op het woord toerisme. Want dit woord toerisme hoort U de hele dag op onze eilanden, de kranten staan er dagelijks vol van, zij het met gegevens, zij het met de mening van beroemde toeristengidsen en toeristenwijzers. Als voorbeeld kan ik U geven het bericht, dat Curaçao de tweede toeristenhaven in het Caraïbisch gebied is geworden en dat meneer John Lippert, die verbonden is aan de „Town and Country" Magazine en aan „Bride and Home", vindt dat Curaçao het eiland is waar het meeste te doen is en dat het uitsteekt boven alle andere eilanden. Volgens hem is Curaçao de shopping paradise of the Caribbean. In november 1959 vond een andere journalist Aruba The Tourist Mecca of the Caribbean. En deze meningen kunnen onze eilanden alleen maar ten goede komen. Want het is een feit dat meer en meer toeristen de kant van de Caraïbische Zee uittrekken. Het zijn niet alleen Amerikanen die deze grote reizen maken maar de laatste tijd ook Europeanen. Het is namelijk mogelijk gebleken om grote groepen Europese vacantiegangers door de Amerika's te laten reizen tegen redelijke prijzen. In dit kader kwam onlangs de eerste groep Europese toeristen op Curaçao, bestaande uit zestig Duitse dames en heren die onder auspiciën van een Duitse toeristenvereniging door het Caraïbisch gebied reizen.

Ook de Antilliaanse jeugd wordt er op gewezen, dat de toeristische mogelijkheden alleen dan kunnen worden vergroot, wanneer aan de toerist behalve parfum, likeuren en fototoestellen ook het een en ander van het eiland zelf wordt geboden, dus van zijn kunstuitingen en folklore. In dit verband werd onlangs een avond gegeven op Curaçao, speciaal voor leerkrachten, die zich tot taak hebben gesteld de Antilliaanse kinderen meer van hun eigen land te leren. Deze avond werd „Curaçao Cocktail" genoemd, omdat het een avond was van zang, muziek en dans. Het blijkt tijdens een dergelijke uitvoering, dat Curaçao over een schat aan kinderliederen,

dansen en muziekinstrumenten beschikt, die erg oud zijn en bijna geheel uit onze gemeenschap zijn verdwenen. Daar komt nog bij dat deze uitingsvormen vrijwel geheel onbekend zijn, zelfs in onze naaste omgeving, en typisch Curaçaos kunnen worden genoemd. Gelukkig is men bezig al dat wat verloren dreigt te raken vast te leggen in boekvorm en op de band.

Zo zijn er twee boekjes verschenen, die tot doel hebben dat wat verloren dreigt te gaan weer onder de aandacht van het publiek te brengen. Het zijn de boekjes: „OUDE CURAÇAOSE MUZIEKINSTRUMENTEN" van de hand van Uw briefschrijver en „BENTA" van Pater Brenneker. Beide boekjes die toevallig tegelijkertijd zijn gepubliceerd, werken geheel aanvullend. Waar het ene boekje een beschrijving geeft van het oude instrument, zoals de benta, de agan, de wiri en de matrimonial, geeft het andere een beschrijving van de melodie, die op het instrument werd voortgebracht.

22.12.'59

Januari 1960

Kerstmis en nieuwjaar zijn in de Nederlandse Antillen met de gebruikelijke uitbundigheid gevierd. Zoals ieder jaar begon het vuurwerk al tijdens de kerstdagen te knetteren om op oudejaarsavond zijn hoogtepunt te bereiken in een gloed van klappertjes, voetzoekers, donderbussen en sissende veelkleurige recht omhoog schietende pijlen. Aan beide zijden van de schipbrug van Willemstad op Curaçao, op het Gouvernementsplein en het Brionplein, stonden huizenhoge, verlichte kerstbomen opgesteld. Zowel de brug als de winkelstraten waren dit jaar kleurig verlicht, terwijl de bomen in het Wilhelminapark ieder als kerstbomen met lampjes waren behangen. Traditiegetrouw hadden zich om 12 uur 's nachts honderden op het Brionplein opgesteld voor het Bisschoppelijk Paleis, waar Monseigneur Holterman de zegen over hen uitsprak. Hierna reden de autobusjes met draaiorgeltjes door de straten onder het oorverdovend lawaai van het vuurwerk en over de reeds rode straten van het overgebleven papierwerk van de verschoten hoeveelheden klappertjes. Na thuis een heildronk te hebben uitgebracht en een heerlijk gevulde ajacca te hebben gegeten met gerookte ham, trok men naar kennissen of naar de clubs om tot vroeg in de morgen te dansen.

Want 1960 is een nieuw jaar, een schone lei. En voor deze schone lei heeft de Regering van de Nederlandse Antillen vele plannen, plannen die moeten bijdragen tot verbreding van de economische basis van de zes eilanden. Want de bevolking van de Nederlandse Antillen neemt snel toe; er moeten dus voorbereidingen worden getroffen om de levensmogelijkheden van de nu nog schoolgaande jeugd in de toekomst te verzekeren. En een van de plannen is dan ook om te komen tot de verwezenlijking van het idee om industrieën naar de Antillen te trekken.

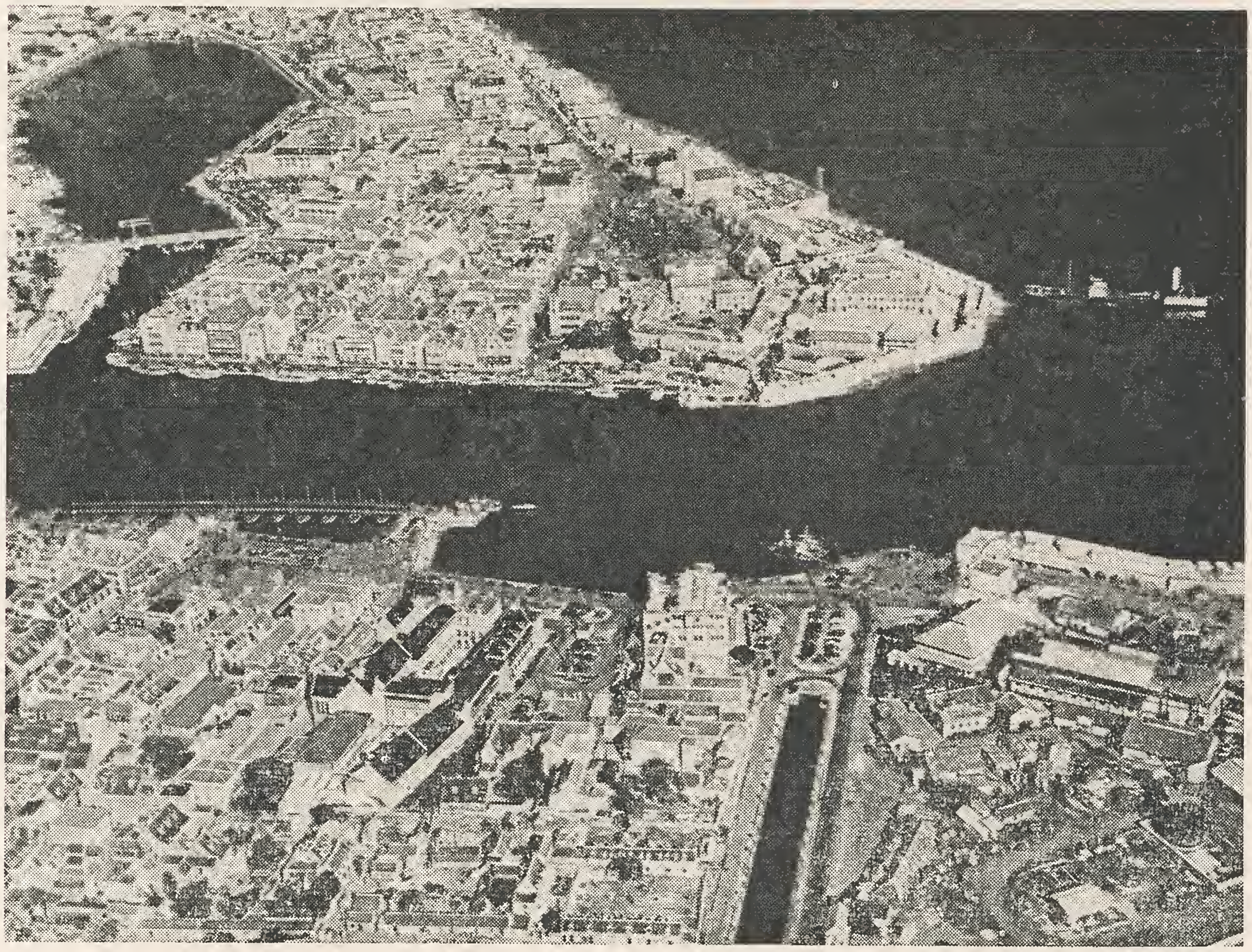
Nu is dit natuurlijk niet iets nieuws en een streven van vrijwel iedere regering. Maar om mee te doen aan deze wedloop van industrievestigingen heeft de Antilliaanse regering een formule gevonden, die het de buitenlandse industriëlen aantrekkelijk maakt hun bedrijf te vestigen op een van de 6 eilanden van de Nederlandse Antillen. Deze formule bestaat uit het verstrekken van zekere faciliteiten, zoals de vrijstelling van de inkomsten- en winstbelasting voor een bepaald aantal jaren en maatregelen tot verzekering van de levensvatbaarheid van de nieuwe industrieën. Deze industrieën brengen niet alleen meer arbeidsmogelijkheden met zich mee, maar ook een opleving in de gehele zakengemeenschap. Zo zullen de handelshuizen in de stad de materialen leveren, het telegraafkantoor zal telegrammen moeten versturen om orders te bevestigen of navraag te doen naar bepaalde leveringen, de tuinman zal het terrein van de fabriek moeten bijhouden, de

huisbaas zal de huur ontvangen van de huizen waarin het directiepersoneel zal gaan wonen.

In dit kader hebben de afgelopen maand de werkzaamheden aan een bier- en een verffabriek op Curaçao de aandacht gevraagd. De bierfabriek heeft reeds het eerste bier in de handel gebracht, terwijl uit verschillende landen van Zuid-Amerika de eerste orders voor dit Curaçaose produkt al zijn binnengekomen. Ook voor de Curaçaose verf zal ongetwijfeld belangstelling bestaan, want dit produkt van de hand van Nederlandse experts en Antilliaans kapitaal is reeds veel gevraagd. U moet steeds voor ogen houden, dat Curaçao een belangrijke haven in het Caraïbisch gebied is en een knooppunt van zeewegen naar de verschillende republieken in Zuid-Amerika. Talrijke olietankschepen en luxe-toeristencruisers doen dagelijks het eiland aan. Deze zeeschepen, die voortdurend in de verf moeten worden gezet, kunnen nu in de bunkerhaven van Curaçao ook goedkope verf krijgen.

Dan is er het afzetgebied in Zuid-Amerika, een continent, dat aan het industrialiseren is, waar huizenblokken uit de grond worden gestampt met de regel-

Gezicht op Willemstad. De schipbrug die de stadsgedeelten Punda en Otrobanda verbindt is opengedraaid

maat van een klok. Deze industrialisatie en huizenbouw vraagt stromen verf.

Ik vertelde U al, dat voorbereidingen op grote schaal zijn getroffen, zodat binnenkort de officiële opening van de bierfabriek kan plaatsvinden, terwijl dan ook de eerste spade in de grond kan worden gestoken voor de bouw van de verffabriek. Deze beide officiële plechtigheden zullen worden verricht door Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard.

In de laatste week van januari krijgen de eilanden Aruba en Curaçao namelijk als gast Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins der Nederlanden, die op 22 januari Aruba zal bezoeken, waar Hij in zijn functie van Inspecteur-Generaal van de Koninklijke Marine zal verblijven. De Prins zal daarna doorreizen naar Curaçao waar Hij de marinebasis zal inspecteren. Tevens zullen dan de twee zoëven genoemde plechtigheden plaatsvinden. Hiermede wordt op ondubbelzinnige wijze weer eens weergegeven, hoe men in het Koninkrijk belang stelt in elkander.

Een belangstelling, die reeds door de jeugd getoond wordt voor de nieuwe rechtsorde van het Koninkrijk. Want in grote getale heeft de Antilliaanse scholier deelgenomen aan de opstelwedstrijd welke is uitgeschreven door de Regering van de Nederlandse Antillen. Door zo duidelijk mogelijk in een opstel te vertellen wat zij weten van de werking in de praktijk van het Statuut kunnen zij een prijs winnen, welke bestaat uit een twee-daags verblijf op Curaçao voor de Arubaanse winnaars en een twee-daags verblijf op Aruba voor de Curaçaose winnaars. Ook voor Bonaire en de Bovenwinden zijn bijzonder aantrekkelijke prijzen in het vooruitzicht gesteld.

Ditzelfde enthousiasme van de Antilliaanse schooljeugd vinden wij ook terug bij de opstelwedstrijd, die werd uitgeschreven door het UNESCO-centrum in Nederland ter gelegenheid van zijn tienjarig bestaan. Door een samenwerking met de Sticusa te Amsterdam werd ook de jeugd in de Nederlandse Antillen en in Suriname in de gelegenheid gesteld aan deze nationale schrijf- en tekenwedstrijd deel te nemen. Deze wedstrijd heeft ten doel de UNESCO-gedachte bij de jeugd levend te maken, de belangstelling op te wekken voor beter schrijf-onderwijs, het creatieve vermogen van het kind te stimuleren, aesthetische vorming van de jeugd te bevorderen en het aankweken van gemeenschapszin. Niet alleen de eilanden van beneden de wind, dus Aruba, Bonaire en Curaçao, maar ook die van boven de wind, dus Saba, Sint Maarten en Sint Eustatius zonden werken in. De kinderen van het verre Saba, het Capri van de Caraïbische Zee, verdienen een extra vermelding om hun bijzonder mooie bloementekeningen.

Het is verheugend te constateren, dat de Antilliaanse jeugd mee doet met de moderne internationale bewegingen, dat zij zich opgenomen voelt in het internationale leven.

En dat zij mee kan doen aan de internationale wedstrijden en op tijd daarover literatuur en pamfletten kan ontvangen is vooral te danken aan enkele mannen, die 25 jaar geleden, in een voor onze tijd ouderwets vliegtuig uit Nederland de oceaan overvlogen naar wat men de West noemde. Want wat nu een comfortabele vanzelfsprekendheid is, was in die dagen, dus in 1934, een daad, die van moed en doorzettingsvermogen afhing om te kunnen slagen. Op 22 december 1959 werden de heren J. J. Hondong, in 1934 gezagvoerder van de „Snip" en J. J. van Balkom

toentertijd tweede bestuurder van de „Snip" nog eens extra in het Curaçaose en het Arubaanse zonnetje gezet. Door familie-omstandigheden kon de heer Van Balkom er helaas niet bij zijn. Wel kon de heer L. F. Bouman, de eerste directeur van het Westindisch Bedrijf van Nederlands grootste Luchtvaartmaatschappij de feestelijkheden bijwonen.

Het luchtverkeerswezen is voor de Nederlandse Antillen in deze 25 jaren van groot belang geworden. In de toekomst, ik kan beter zeggen in de zeer nabije toekomst, zal deze betekenis nog groter worden, want wanneer de DC 8 jet-vliegtuigen de Antilliaanse luchthavens eenmaal gaan aandoen dan zal het personeel niet alleen met een paar 100 man worden uitgebreid, maar dan zullen ook een paar honderd passagiers meer dagelijks onze luchthavens aandoen.

Maar ondanks deze steeds sneller draaiende wereld, ondanks het snellere verkeersmiddel neemt gelukkig de Antilliaanse kunstenaar zijn tijd om rustig en bedachtzaam zich te uiten. Dit bewijst de jongste roman in de Antilliaanse literatuur, geschreven door de debutant Boeli van Leeuwen, die zijn werk uitgaf onder de titel: Rots der Struikeling. De meningen zijn op Curaçao zelf erg verdeeld over Van Leeuwen's werk.

Rots der Struikeling is het gefingeerde levensverhaal van een blanke planterszoon, die op Curaçao opgroeit, zijn studiejaren en de oorlog in Nederland door-

Aruba. Gezicht op Audicouri-baai. FOTO: JAN BONKE

brengt om in Venezuela bij het zoeken naar een diamantschat op mysterieuze wijze in een modderbank van een rivier te verdrinken. Dit avontuur op zichzelf wordt steeds naar de achtergrond gedrukt om plaats te maken voor de godsdienstige beschouwingen en oorlogsoverpeinzingen van de jongeman. Van Leeuwen's roman is beslist mooi en sterk wanneer hij beschrijvingen geeft van het Curaçaose landschap, zijn heterogene bevolking en sociale milieu's.

Even rustig en mooi is het werk van drie Curaçaose kunstenaars en kunstminnaars, die in de bogen van het oude Waterfort, waar nu het luxe hotel staat, een kunstgalerij hebben geopend.

Volkomen belangeloos en uit privé-middelen hebben deze drie mensen een kunstzaak geopend, die voor het Caraïbisch gebied waarschijnlijk uniek is. De bedoeling is om Antilliaanse en Nederlandse schilder- en beeldhouwkunst onder de aandacht te brengen van het niet-Nederlandse reizende publiek.

Nu het toeristenseizoen geopend is en dagelijks honderden Amerikanen door het oude Waterfort lopen kan men er zeker van zijn, dat deze galerij aan zijn streven zal voldoen.

19.1.'60

Februari 1960

•

In het gehele grote Zuidamerikaanse continent met zijn Amazone-oerwouden, hypermoderne steden, kilometersbrede rivieren en een nog in de nevelen gehulde archaeologische oudheid vormen de Antillen, de 6 eilanden van de Nederlandse Antillen wel begrepen, maar een stip, een zelfs op vele landkaarten vergeten stip. En toch is het vreemd, want iedere keer weer duiken uit die kleine Antillen berichten op, die ze in het wereldbeeld terugbrengen. Zo nu ook weer de afgelopen maand.

De Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Suriname-Nederlandse Antillen heeft de twee archaeologen H. R. van Heekeren en C. J. Dury bereid gevonden naar de eilanden Aruba, Curaçao en Bonaire te gaan, om daar het werk voort te zetten op een meer wetenschappelijke basis welke verricht was door de Natuurwetenschappelijke Werkgroep Nederlandse Antillen. Genoemde werkgroep was tot de ontdekking gekomen, dat er in de bodem van de verschillende eilanden resten zijn terug te vinden van een Indianen-bewoning, terwijl zowel aan de Noord- als aan de Zuidkust van de eilanden in de spelonken en grotten tekeningen zijn gevonden.

De pre-colombiaanse tijd is totnogtoe een groot mysterie geweest voor ons. Het enige wat wij zeker wisten, was, dat er Indianen op de eilanden hebben gewoond. Maar wie waren zij? Waren zij vissers, landbouwers? Behoorden zij tot nomadengroepen?

Langzamerhand komt er enige tekening in dit oude patroon. Verschillende theorieën krijgen vastere vorm. Zo is men nu vrijwel zeker, dat de Indianen die op Aruba hebben gewoond tot een andere stam hebben behoord dan diegenen die Bonaire en Curaçao tot domicilie hadden. Ook begint men nu voor zeker aan te nemen, dat bepaalde diersoorten, die nu uitgestorven zijn, op onze eilanden althans, de Indianen tot voedsel hebben gediend.

Alle interessante gegevens, die op de archaeologenconferentie in april 1960 op het Franse eiland Martinique interesse zullen opwekken voor de eilanden voor de kust van het Zuidamerikaanse continent. Onbewust hebben die Indianen de aandacht gevraagd voor Curaçao, Aruba en Bonaire. Maar wel degelijk bewust is de aandacht van de jonge Antilliaanse studenten, die in het buitenland zich zo omhoog weten te brengen, dat naar hen gevraagd wordt. Het was bekend, dat de Curaçaoenaar Carlos Sillie met een Sticusabeurs in Mexico aan de balletschool zulke goede vorderingen maakte, dat een bekende dansgroep hem mee wilde nemen op zijn tournees. Gelukkig kwam Carlos vorige maand terug naar Curaçao om aan een honderdtal jongens en meisjes les te geven. Anders is het gegaan met Astrid Salazar,

die eveneens met een Sticusabeurs in Rotterdam aan een balletschool, bekendheid verwierf en opgenomen werd in het gezelschap van Katherine Dunham om in Turijn op te treden, een feit, waarover wij op de Antillen trots zijn.

Even trots als op het geweldige succes van Shaw's „Pygmalion" op Curaçao, maar dan in geheel eigen versie en taal.

Het is een traditie geworden, dat door de Sticusa uitgezonden regisseurs toneelstukken brengen op Curaçao en Aruba, die steeds aan drie voorwaarden voldoen, n.l. dat ze goed zijn, dat ze in het Papiamento door eigen mensen worden opgevoerd en dat ze plaatselijk zijn aangepast. Dit is het geval geweest met Paul Storm en Henk van Ulzen en nu weer met het echtpaar Piet en Elly Kamerman. Na de stukken van Molière en andere Europese klassieken, was het ditmaal de beurt aan Shaw en wel in een vertaling getiteld: Laiza porco sushi, Laiza viezerik. Evenals de de stukken van Molière was de vertaling in handen van een Curaçaose, nl. mevrouw May Henriquez.

Ik moet hierbij nog even toelichten, dat het mevrouw Henriquez gelukt is om een dialectisch en een society Papiamento te vinden, waardoor tot uitdrukking kon worden gebracht het werk om Laiza te beschaven. Dat het brengen van deze stukken erg door de bevolking wordt gewaardeerd mag wel blijken uit het feit, dat in 5 voorstellingen 5000 bezoekers het stuk luide hadden toegejuicht.

Maar toejuichen is niet het juiste woord, ik had moeten zeggen in de handen hadden geklapt. Want het is een typisch verschijnsel dat op de Antillen men zijn waardering uitspreekt door in de handen te klappen. Dit merkte men op 22, 23 en 24 januari j.l. toen Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard Aruba en Curaçao bezocht. Men uitte zijn blijheid met het bezoek door overal waar de Koninklijke Gast verscheen of langs reed luid in de handen te klappen. Men waardeerde dit bezoek; men waardeerde de belangstelling van het Koninklijk Huis voor het streven van de Antillen naar een verbreding van de economische basis en de handhaving van de huidige welvaart en bovenal was men getroffen door de vriendschap, die Zijne Koninklijke Hoogheid toonde voor dit Rijksdeel. Zijn woorden: ik hoop ditmaal niet zo lang weg te blijven, want ik vind het prettig om bij U te zijn, maakten dat men bij het vertrek van Zijne Koninklijke Hoogheid terug naar Nederland het gevoel had dat een vriend vertrok.

Deze vriendschap jegens ons is de reden, dat men op onze eilanden zijn erkentelijkheid hiervoor wil uitdrukken door alle charitatieve instellingen de naam van een lid van het Koninklijk Huis te geven. En waar U ook in de cunucu komt, in de buitendistricten dus, zult U een foto van de Koninklijke Familie in de huiskamer terugvinden. En tijdens de rondritten over het eiland door een van de bezoekende leden van het Koninklijk Huis wordt deze foto dan ook keurig ingelijst of op een mooi stukje karton geplakt getoond.

17.2.'60

Maart 1960

Een ieder, die het eiland Bonaire heeft bezocht is van mening, dat dit een prachtig eiland is. Dat zei mij kortgeleden nog de Nederlandse schaakmeester Lodewijk Prins, die bij ons op bezoek was en enkele simultaan-seances en lezingen heeft gegeven. Onder een altijd strak-blauwe hemel ligt het eiland als een paradijs voor natuurliefhebbers. In de stilte en de rust, die het eiland kenmerken, staan in het water van de vroegere zoutpannen de rose flamingo's en kijken, op één lange dunne poot rustend, over het water uit.

Maar de Bonairiaan beseft heel goed, dat hij van deze rust en schoonheid niet kan leven. Hij wil ook niet afhankelijk zijn van de subsidies van de grotere eilanden Aruba en Curaçao. In mijn brief van oktober 1959 vertelde ik U al over de plantage „Aruba" op Bonaire, waar men wil komen tot een ontwikkeling van de landbouw. Uiteraard zal men dan die gewassen tot cultivatie brengen, die bewezen hebben op de Bonairiaanse gronden goed te gedijen. Een van die gewassen is de aloë. In het landschap van dit eiland komt men op geregelde afstand een stuk grond tegen, waarop in lange rijen een kleine agave-achtige plant staat. Bonaire heeft altijd bekend gestaan om zijn goede kwaliteit aloë. Deze wordt veel gevraagd door pharmaceutische fabrieken. Teneinde nu dit product in grotere mate te kunnen uitvoeren en betere kwaliteit te kunnen produceren, zal de verbouw ervan op een meer wetenschappelijke basis worden aangepakt.

Op een meer wetenschappelijke basis vindt trouwens alles in de Nederlandse Antillen plaats. Nu er steeds meer wetenschappelijk-onderlegde jonge Antillianen uit Europa, vooral uit Nederland, naar hun geboorteland terugkeren, kan dit ook. Maar de wetenschap gaat vooruit. Er worden nieuwe uitvindingen gedaan, er komen nieuwe theorieën op, de steeds efficiëntere en modernere techniek vereist een nauwkeurig op de hoogte blijven van de nieuwere publikaties. En uiteraard is dit voor de Antilliaanse wetenschapsmensen in het bijzonder en voor de Nederlandse Antillen in het algemeen ook het geval. Gelukkig is hierin tijdig voorzien.

Toen direct na de oorlog tientallen en in later jaren honderden Antillianen naar Europa vertrokken om te gaan studeren, werd op Curaçao een stichting Wetenschappelijke Bibliotheek in het leven geroepen. Deze stichting kreeg direct van lokale instanties en van de Stichting Culturele Samenwerking in Nederland alle medewerking. In een paar jaar tijd steeg het boekenbezit tot vijftienduizend banden, het aantal abonnementen op tijdschriften werd het grootste in de Nederlandse Antillen nl. 600 in verschillende talen en op zeer verschillend gebied. Dat deze wetenschappelijke bibliotheek in een behoefte voorziet mag uit twee feiten wel blijken. De eerste en belangrijkste is het lezerstal, dat jaarlijks stijgt. Het afgelopen jaar was dat dertig procent. Een tweede belangrijk feit is het centrale punt, dat deze bibliotheek is gaan worden in het Caraïbisch bekken. Ook uit de omliggende landen

Saba FOTO: FISCHER

komen er nu verzoeken binnen van Nederlanders om toezending van wetenschappelijk materiaal. Vanzelfsprekend komen deze verzoeken ook veelvuldig binnen van de andere eilanden van de Nederlandse Antillen.

Want er zijn talrijke problemen in de Nederlandse Antillen, die deskundigheid vereisen en kennis van de nieuwste methoden. Dat de schoolopvoeding een belangrijke rol daarbij speelt is vanzelfsprekend. De Antilliaan moet voorbereid worden om in zijn gemeenschap, die zich aan het ontwikkelen is, een positie in te nemen, die deze ontwikkeling ten goed zal komen. Daarbij is van grote urgentie een beheersing van de taal, zowel de lokale als het Nederlands. Het Antilliaanse kind, vooral dat van de Benedenwindse eilanden, dus Aruba, Bonaire en Curaçao, groeit in zijn eerste jaren op in een omgeving, die het Papiamento spreekt. De begrippen en de klanken zijn dus geheel anders dan die, die hij hoort, wanneer hij in de eerste klas wordt ingeschreven op de lagere school. Het Nederlands is dan veelal als het ware een vreemde taal.

Dit probleem houdt de onderwijskrachten en de overheid al jaren bezig. Onlangs hield nu de onderwijzersvereniging Don Bosco op Bonaire een bijeenkomst, waarbij dit probleem werd besproken. Doordat het Nederlands als het ware een vreemde taal is voor het Antilliaanse kind, zou men wel eens onherstelbare fouten kunnen maken wanneer men gewoonweg de ook in Nederland gebruikte taalmethodes zou

toepassen. De Nederlandse boekjes geven geen aanknopingspunten met het kind zelf noch wat betreft zijn gevoelsleven noch wat aangaat het milieu, de omringende natuur, de omringende menselijke gebruiken en bedrijvigheid. De belangstelling, die het kind kan opbrengen is dan ook in zulke gevallen vrij passief. De onderwijzers en onderwijzeressen klagen dan ook over het algemeen over een gebrek aan belangstelling.

Er is dan ook voorgesteld een nieuwe taalmethode, die zoveel mogelijk een zogenaamde natuurmethode moet zijn. Vanaf de eerste klas zal het kind in het Nederlands moeten leren verstaan, maar vooral ook moeten leren spreken over dingen, die hem aangaan, die zijn gevoelsleven aanspreken en die aansluiten bij dat, wat hij om zich heen ziet. Kortom het kind moet de taal leren door hem allereerst te horen en na te zeggen, dus te spreken. Men moet niet beginnen het kind Nederlands te laten lezen of schrijven. Het Nederlands wordt anders inhoudloos voor het Antilliaanse kind.

Geenszins inhoudloos was het bezoek, dat enkele Venezolaanse schilders in de maand februari aan Curaçao hebben gebracht op uitnodiging van de Nederlandse Ambassade te Caracas en de Regering van de Nederlandse Antillen. Gedurende een vijftal dagen verbleven deze internationaal-bekende modern-schilderende Venezolanen op ons eiland om indrukken te kunnen vastleggen teneinde deel te kunnen nemen aan de wedstrijd, die door de gastheren onder hen was uitgeschreven. Op onze vraag aan een van de schilders, de heer Guevara Moreno, wat hem in het bijzonder was opgevallen, antwoordde hij, dat zijn collega's en hij stomverbaasd hebben gestaan van het rijke bezit aan kunstwerken, dat het eiland heeft. Zij hebben nooit geweten, dat vlak tegenover de kust van hun land de kostelijkste doeken zijn van internationale meesters en werken van zeer bekende beeldhouwers. Ook viel hem de gastvrijheid van de bevolking en de nooit aflatende vrolijkheid van de bewoners van Curaçao op.

En dat men inderdaad op de Antillen altijd vrolijk kan zijn, heeft nu onlangs het Carnaval bewezen.

En wij kunnen gerust zeggen, dat het Carnavalcentrum zich van Curaçao naar Aruba heeft verplaatst. Vooral dit jaar was de viering hiervan een hoogtepunt. Men had al weken van tevoren de voorbereidingen getroffen om het feest zo mooi mogelijk te maken. Het feest kan in drieën worden verdeeld, namelijk de grote optocht door de stad, waarbij tientallen praalwagens een lange stoet vormden, de feesten in de clubs en dan de verkiezing van de carnavalkoninginnen. Dit is dus in tegenstelling met wat U in Nederland gewend bent, namelijk de verkiezing van een Prins Carnaval. Alle sociëteiten, hotels, belangrijke firma's en sportverenigingen hebben een koningin of miss dit en dat gekozen, maar er is één Carnavalkoningin op Aruba. Deze droeg dit jaar de naam van Koningin Berny I. Trouwe Carnavalvierders zijn in de Antillen de Limburgers. Zowel op Aruba als op Curaçao hebben zij onder elkaar tot diep in de nacht feest gevierd en gehost. Natuurlijk waren de steelbands en grote orkesten van de partij, zodat de straten van de vroege ochtend tot de late avond gevuld waren met de tonen van ritmische en vrolijke muziek.

15.3.'60